

POSUDEK OPONENTA DISERTAČNÍ PRÁCE

Příjmení a jméno doktorandky: **Mgr. Kateřina Brichcínová**

Název disertační práce: „*Ve své lásce nás předem určil...*“ **Předurčení. Svatý Pavel, svatý Augustin a Vladimír Boublík.**

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Teologická fakulta

Studijní program: Teologie; Studijní obor: Systematická teologie

Vedoucí disertační práce: Prof. Dr. Karel Skalický, Th.D.

Oponent: Benedikt Tomáš Mohelník OP, Th.D.

Rok: 2013

Doktorandka Kateřina Brichcínová se své disertační práci věnuje osobě českého exilového teologa Vladimíra Boublíka a tématu, které je v jeho teologické práci bezesporu nejoriginálnější, totiž otázce predestinace. Tomu odpovídá základní členění práce. Po úvodních pasážích se první část věnuje životním osudům Vladimíra Boublíka a celkovému pohledu na jeho působení jako teologa. Druhá část se zaměřuje na samotnou problematiku předurčení. Tato část pojednává nejprve o učení sv. Augustina na dané téma, které autorka dále konfrontuje s biblickou teologií, vycházející především z pavlovských spisů, aby nakonec předložila vlastní Boublíkovu koncepci. K tomu pak autorka připojuje přehled dobových reakcí na Boublíkovy teze a souhrn současné teologické reflexe k tématu predestinace. Svou práci autorka ukončuje Závěrem a v příloze přináší prepis dvou posledních přednášek V. Boublíka.

Práce je přehledně strukturovaná a je psaná kultivovaným a čtivým jazykem. Stejně tak splňuje obvyklé formální požadavky na vědeckou práci.

Metoda, kterou autorka disertace zvolila a kterou nazývá dialogická, není dle mého soudu příliš šťastná. Zvolený postup prakticky znemožňuje identifikovat vlastní teologickou tezi, kterou autorka ve své práci formuluje a zdůvodňuje. Ponechávám stranou první biografickou část a kapitoly věnující se soudobným a současným odezvám Boublíkovy teologie, které jsou z povahy věci více méně popisné. V centrální části autorka předkládá, analyzuje a syntetizuje Boublíkovo myšlení, přičemž se opírá o sekundární literaturu. Příležitostně připojuje hodnotící komentáře či kritické rozvinutí některých důležitých myšlenek. Text tak působí svým charakterem jako zdařilá a dobře poučená kompilace, jak by to odpovídalo kvalitní diplomové práci. Jaká je však vlastní autorčina teze, která představuje nový přínos v teologickém bádání? I kdybychom připustili, že originální autorčiny myšlenky jsou jaksi rozptýleny v textu, očekával bych, že alespoň v Závěru nalezneme jasně formulované výsledky vlastní spekulativní práce, s nimiž autorka přichází. I toto očekávání zůstává nenaplněno. Zde spatřuji nejzávažnější nedostatek předkládané disertace.

Některá tvrzení, s nimiž se při četbě práce setkáváme, působí z teologického hlediska poněkud konfuze. Dotýkají se přitom základních kristologických výpovědí. Pouze jako příklad bych uvedl: „Avšak předurčení je věčné, takže predikujeme-li ho vtělenému Slovu, musíme ho predikovat i Slovu preexistujícímu, neboť se jedná o tutéž osobu. [...] A pokud nelze říci, že Kristus byl predestinován jako preexistující Slovo, to znamená jako Bůh, nelze říci ani to, že byl predestinován jako Bohočlověk, v Němž je Boží Slovo podstatně sjednoceno s lidskou přirozeností. Z toho plyne, že Ježíš Kristus mohl být předurčen jenom coby člověk, a to nikoliv tak, jak skutečně existoval: tentýž dokonalý v lidství a tentýž dokonalý v božství, ale jediné coby „vágní individuum“, jímž se rozumí Ježíšovo lidské bytí uvažované čistě teoreticky bez přihlídnutí k hypostatické unii.“ (s. 133) O něco dále pak: „Lidský rod by nemohl být předurčen k účasti na Božím životě, kdyby předurčení Krista nebylo předurčením Bohočlověka. Dlužno podotknout, že kdyby byl Kristus predestinován jenom co do svého člověčenství, neuskutečnila by se ani tajemná jednota Kristovy lidské přirozenosti s celým lidským rodem.“ (s. 136). Pokud máme v těchto výpovědích nalézt autorčiny vlastní myšlenky, nejsou dostatečně argumentačně

vystavěné. Také další místa vzbuzují dojem, že autorka nedostatečně rozlišuje mezi teologií a ekologií, mezi přirozeným řádem a řádem milosti, mezi Božím bytím o sobě a jeho zjevením, apod.

Autorce rozhodně nelze upřít zájem o teologické bádání ani zanícení pro zvolené téma. Větší metodologická kázeň a důslednější postupy při argumentaci vlastních teologických tezí by však poskytovaly pevnější jistotu, že se autorka uchází o titul „učitelky teologie“ skutečně po zásluze.

V Praze dne 8. května 2014.

Benedikt Tomáš Mohelník OP, Th.D.

Odborný asistent KTF UK v Praze